

Respons

Somalia: Vold, antall drepte, gjerningspersoner og ofre i Mogadishu

- Hva er antall drepte i Mogadishu?
- Hvem står bak volden?
- Hvem er ofrene?
- I hvilken grad er sivile angrepsmål?

Innledning

Denne responsen gir informasjon om vold, antall drepte, gjerningspersoner og ofre i Mogadishu i 2016. Vold omfatter her bruk av forsettlig makt for å drepe andre (angrep). Spørsmålet om i hvilken grad sivile er angrepsmål, står sentralt i responsen. Begrepet «sivil» står i motsetning til «militær», og refererer til ubevæpnede personer som verken er medlem av væpnede grupper eller deltar i stridigheter.

Kilder og begrensninger

I Somalia finnes det ikke institusjoner som registrerer og fører statistikk over drap og andre voldshendelser. Internasjonale organisasjoner har begrenset mulighet til å innhente slik informasjon, da landet byr på store sikkerhetsmessige utfordringer for slike aktører. I FNs periodiske rapporter om Somalia, fremstilles antall drepte og sårede i landet som helhet. Det fremgår imidlertid ikke av rapportene hvor tallene er hentet fra (se for eksempel UN Secretary-General 2016a). Etter Landinfos forståelse, baserer informasjon om voldshendelser i Somalia seg i stor grad på informasjon fra somaliske medier og organisasjoner.

Organisasjonen Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED) samler informasjon fra blant annet media og lokale organisasjoner om voldshendelser i Somalia i en database.¹ Databasen er åpent tilgjengelig og oppdateres kontinuerlig (ACLED 2017; Raleigh & Dowd 2017). I motsetning til FN, gir ACLED informasjon om hvor i Somalia voldshendelsene fant

¹ ACLED består av et forskerteam ledet fra Universitetet i Sussex (ACLED u.d.).

sted. Dette gjør det mulig å trekke ut informasjon for Mogadishu. ACLED gir også informasjon om aktører, hendelsesforløp og antall drept.

Ifølge ACLED (u.d.) omfatter databasen kun politisk motivert vold. I databasen er det imidlertid registrert voldshendelser begått av ukjente gjerningspersoner. Landinfo mener at det ikke er grunnlag for å konkludere med at vold er politisk motivert når gjerningspersonene er ukjente. Derfor mener Landinfo at databasen også inneholder hendelser som ikke nødvendigvis er politisk motiverte.

I hvilken grad lokale medier og organisasjoner, og dermed ACLED, fanger opp voldshendelser, varierer trolig i Somalia som helhet. Lokale maktforhold er her av betydning. I Mogadishu er bevegelsesfriheten for somaliere god (kilder B, D, E, F, G og H, møter i Mogadishu, januar 2016). I tillegg er flere lokale og internasjonale organisasjoner representert her enn andre steder i landet. Dette fører til at alvorlige voldshendelser i stor grad fanges opp.²

Hver enkelt registrering i ACLED baserer seg ikke nødvendigvis på mer enn én kilde, og ACLED verifiserer ikke informasjonen (ACLED, e-post 2015). Dette er problematisk, da somaliske medier og organisasjoner iblant gir motstridende informasjon. Gitt de utfordringer som er knyttet til informasjonsinnhenting, og det faktum at det ikke finnes noen fullgod oversikt over volden i Somalia, mener Landinfo likevel at ACLEDs informasjon gir en *indikasjon* på antall drept i Mogadishu, hvem som står bak volden, og hvem som er ofre. Selv om ACLED oppgir eksakte tall, og disse gjengis i denne responsen, må tallene ses som *estimer*. For øvrig indikerer ACLED vesentlig flere drept enn det som oppgis av FN.³ ACLED inneholder også enkelte dobbeltregistreringer.⁴

Responsen bygger i tillegg på informasjon innhentet under Landinfos reiser til Mogadishu i perioden 2012-2016. Funnene fra reisene samsvarer med bildet som indikeres av ACLED. Landinfos kilder er i stor grad anonymisert av hensyn til deres sikkerhet og/eller arbeidssituasjon.

Antall drept

ACLED (2017) registrerte 681 drept som følge av 510 voldshendelser i Mogadishu i 2016.⁵ Antall drept inkluderer både sivile og militære, inkludert gjerningspersoner.⁶

² Et unntak fra dette er seksuell vold, som i liten grad omtales og ofte holdes skjult (kilde K, møte i Nairobi, februar 2015). Seksuell vold er generelt utbredt i Somalia (kilde J, møte i Nairobi, februar 2015; Sperber 2016). Internt fordrevne i bosetninger utenfor sin klans hjemområde, er spesielt sårbare. Det store flertallet av ofre er jenter og kvinner, men også gutter og menn rammes. Gjerningspersonene er i all hovedsak væpnede menn.

³ Ifølge FN ble 600 sivile drept i *hele* Somalia i 2016 (UN Secretary-General 2016a, s. 10; 2016b, s. 10; 2017, s. 10). ACLED (2017) skiller ikke eksplisitt mellom militære og sivile drept, men viser til at angrep mot sivile («violence against civilians») resulterte i 771 drept, og at «remote violence» mot sivile resulterte i 849 drept. Det er nærliggende å anta at disse 1620 i all hovedsak var sivile.

⁴ Angrepet mot Ambassador Hotel i juni 2016 er eksempelvis registrert fire ganger.

⁵ ACLED (2017) registrerte også 17 demonstrasjoner («riots/protests»), som ikke resulterte i drept. Disse hendelsene er utelatt i denne responsen.

⁶ Det finnes ingen sikre tall på hvor mange mennesker som bor i Mogadishu, men en befolkningsundersøkelse fra 2015, gjennomført av somaliske myndigheter med støtte fra blant annet FNs befolkningsfond, ga et estimat på 1,65 millioner (UNFPA 2015, s. 31). Estimaten inkluderer internt fordrevne i byen.

Respons Somalia: Vold, antall drept, gjerningspersoner og ofre i Mogadishu

Ifølge ACLED (2017) har antallet registrerte drepte i Mogadishu i perioden 2012–2016 ligget på mellom 500 og 750.⁷ I 2010 og 2011 var tallet vesentlig høyere.⁸

Voldens art og spredning

ACLED (2017) har inndelt de registrerte hendelsene i ulike kategorier, som gir et inntrykk av hvordan volden arter seg (Landinfos tidligere kommentar om usikkerheten ved datamaterialet, og om derfor å anse de konkrete tallene som relevante *estimer*, gjør seg gjeldende her):⁹

- Det ble registrert 374 drepte som følge av 240 trefninger mellom militære aktører («battles»). Hendelsene består i all hovedsak av kortvarige hit-and-run angrep i form av skyting og/eller håndgranatkasting mot militære patruljer, kontrollposter og baser.
- Det ble registrert 215 drepte som følge av 144 hendelser der militære aktører angrep sivile («violence against civilians»). Hendelsene inkluderer i all hovedsak skyting mot enkeltpersoner, men også angrep mot hoteller og restauranter.
- Det ble registrert 88 drepte som følge av 95 tilfeller av «remote violence» mot militære og sivile. «Remote violence» refererer til «events in which the tool for engaging in conflict did not require the physical presence of the perpetrator» (Raleigh & Dowd 2017). Hendelsene inkluderer i all hovedsak bombeangrep, men også en rekke bombekasterangrep.¹⁰
- Det ble registrert 4 drepte som følge av 31 andre hendelser («strategic development»). Hendelsene inkluderer blant annet mislykkede angrep.

Alle bydeler er berørt av volden.¹¹ Ifølge ACLED er bydelen Heliwa verst rammet, med 61 hendelser, hvorav 50 trefninger mellom militære aktører. Dette er i tråd med inntrykket

⁷ I 2012 registrerte ACLED 537 drepte. I 2013 registrerte ACLED 717 drepte. I 2014 registrerte ACLED 603 drepte. I 2015 registrerte ACLED 562 drepte.

⁸ I 2010 registrerte ACLED 2423 drepte. I 2011 registrerte ACLED 959 drepte. Store mørketall kan ikke utelukkes, da media og organisasjoner i Mogadishu på denne tiden hadde lavere tilstedeværelse og dårligere bevegelsesfrihet. Det høye antallet drepte i 2010 og 2011 skyldes at Mogadishu på denne tiden var en krigssone med skyttergraver og bakkeoffensiver. Frontlinjen mellom AMISOM/myndighetsstyrkene og al-Shabaab gikk tvers gjennom byen, og kampene ble blant annet utkjempet med artilleri, bulldosere og tanks (se for eksempel Human Rights Watch 2010, IRIN News 2010 og Ibrahim & Gittleman 2011). Slaget om Mogadishu opphørte i august 2011, da al-Shabaab trakk hæren sin ut av byen.

⁹ ACLED (2017) sin kategorisering fremstår som noe inkonsekvent. Eksempelvis er enkelte håndgranatangrep plassert i kategorien «strategic development». Enkelte hendelser, som Landinfo klart mener utgjør angrep mot sivile, herunder angrepene mot restauranten Beach View i januar 2016 og SYL Hotel i februar 2016, er av ACLED kategorisert som «battle». Dette skyldes trolig at disse angrepene resulterte i lengre kamper mellom angriperne og myndighetsstyrker.

¹⁰ Også en rekke hendelser kategorisert som «battle» inkluderer bruk av bomber, men da i form av selvmordsangrep eller i kombinasjon med skyting.

¹¹ ACLED (2017) knytter de fleste, men ikke alle, voldshendelsene til bydeler. Enkelte hendelser er imidlertid feilplassert. Angrepet mot Nasa-Hablod Hotel, som ligger ved KM4 i sørlige Mogadishu, i juni 2016, er eksempelvis plassert i den nordlige utkantbydelen Heliwa.

Respons Somalia: Vold, antall drepte, gjerningspersoner og ofre i Mogadishu

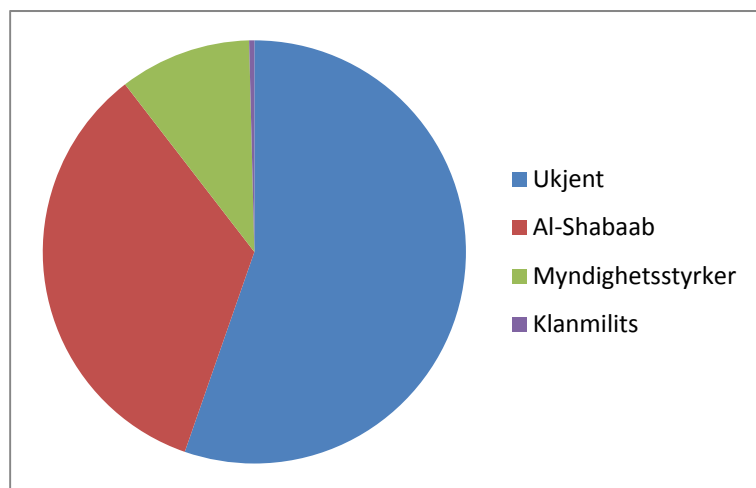
Landinfo har fått fra kilder som lever i Mogadishu (kilder B, C og D, møter i Mogadishu, januar 2016).¹²

Hvem står bak volden?

Ukjente aktører

Over halvparten av voldshendelsene som er registrert i ACLEDs database, involverte ukjente gjerningspersoner (ACLED 2017) (se figur 1). Disse hendelsene resulterte i cirka 1/3 av det totale antallet registrerte drepte (se tabell 1). Hendelsene inkluderer i stor grad vold mot sivile enkeltpersoner, men også angrep mot myndighetsstyrker. Aktører som al-Shabaab, militser¹³ og/eller enkeltpersoner kan stå bak én eller flere av hendelsene.

Figur 1: Hvem står bak volden?

Figuren er utarbeidet av Landinfo på grunnlag av data fra ACLEDs datasett *Version 7 (1997-2016)* (ACLED (2017)).

¹² Også da Landinfo besøkte Heliwa i februar 2015, trakk lokale kilder frem Heliwa som bydelen der det oftest fant sted trefninger mellom militære aktører.

¹³ Både klaner, forretningsmenn og distriktkommisærer har egne militser i byen (Menkhaus 2016, s. 21-32). Militserne inkluderer medlemmer som samtidig også er medlemmer av hæren eller politiet. Denne overlappingen av roller betyr at vold som myndighetsstyrker er involvert i, ikke nødvendigvis har noe å gjøre med konflikten mellom myndighetene og al-Shabaab. Angrep mot myndighetsstyrker kan eksempelvis også ha bakgrunn i en klankonflikt.

Tabell 1: Registrerte voldshendelser og registrerte drepte

Gjerningspersoner	Registrerte hendelser	Registrerte drepte
Ukjent	282	186
Al-Shabaab	173	399
Myndighetsstyrker	53	94
Klanmilitis	2	2
Totalt	510	681

Tabellen er utarbeidet av Landinfo på grunnlag av data fra ACLEDs datasett *Version 7 (1997-2016)* (ACLED 2017).

Al-Shabaab

Al-Shabaab trakk hæren sin ut av Mogadishu i august 2011, men gjennomfører fortsatt angrep i byen. Landinfo har i perioden 2012-2016 møtt en rekke representanter for internasjonale organisasjoner i Mogadishu, som har påstått å kunne verifisere at al-Shabaab står bak et gitt antall voldshendelser og/eller drap i byen. På spørsmål om en nærmere redegjørelse har kildene imidlertid alltid moderert seg, og medgitt at det knytter seg stor usikkerhet til tallene. Ifølge ACLED antas al-Shabaab å være involvert i cirka 1/3 av voldshendelsene i Mogadishu i 2016.¹⁴ Disse hendelsene resulterte i 399 drepte, det vil si cirka 60 % av det totale antallet registrerte drepte. Hendelsene inkluderer både angrep mot myndighetsstyrker og sivile.

Myndighetsstyrker

Ifølge ACLED (2017) står myndighetsstyrkene bak cirka 10 % av de registrerte voldshendelsene. Hendelsene inkluderer i all hovedsak kamper mellom myndighetsstyrker, men også angrep mot sivile. Bakgrunnen for de interne kampene er til dels uklare, men inkluderer blant annet uenighet om veikontrollposter. Myndighetsstyrker lønnes uregelmessig og benytter derfor veikontrollposter til å ta seg betalt fra reisende (se Landinfo 2016, s. 10). Da myndighetsstyrker ofte er klanbaserte, kan sammenstøt mellom myndighetsstyrker også skyldes klankonflikter. ACLEDs registreringer viser at flere slike hendelser var et resultat av disputer mellom ulike Hawiye-klaner, som er de dominerende klanene i Mogadishu, om rettigheter til land.

¹⁴ Al-Shabaab påtar seg ansvaret for enkelte angrep, men det er uklart hvem som står bak andre. ACLED registrerer også voldshendelser der al-Shabaab mistenkes for å stå bak, som al-Shabaab-angrep.

Klanmilitser

To av voldshendelsene som er registrert av ACLED (2017) omhandler kamper mellom klanmilitser. Den ene hendelsen var mellom to underklaner av Hawiye-Abgal, mens den andre hendelsen var mellom Hawiye-Haber Gedir og Dir-Biimaal.¹⁵

I hvilken grad er sivile angrepsmål?

Som det fremgår av tabell 2 nedenfor, har ACLED (2017) registrert 204 angrep mot sivile.¹⁶ Dette utgjør omtrent 40 % av alle de registrerte voldshendelsene i Mogadishu i 2016. De 204 angrepene resulterte i 256 drepte, hvor majoriteten trolig var sivile.

Sivile rammes også i skuddvekslinger mellom militære aktører eller i andre angrep mot militære mål. Det er uklart hvor mange som er sivile blant de 425 som ifølge ACLED ble drept i forbindelse med angrep mot militære mål, men trolig utgjør dette et mindretall. De sivile er her ikke direkte mål, men et resultat av tilfeldighet ved å være «på feil sted til feil tid».

Tabell 2: Vold mot sivile

Gjerningspersoner	Registrerte angrep mot sivile	Registrerte drepte
Ukjent	134	108
Al-Shabaab	51	130
Myndighetsstyrker	19	18
Totalt	204	256

Tabellen er utarbeidet av Landinfo på grunnlag av data fra ACLEDs datasett *Version 7 (1997-2016)* (ACLED 2017).

Ukjente aktører

Tabell 2 viser at nærmere 2/3 av de registrerte angrepene mot sivile, ble begått av ukjente gjerningspersoner. De registrerte hendelsene fremstår i all hovedsak som attentater i form av drive-by-shooting, håndgranatkasting og bomber festet under offerets bil. Angrepene rettet seg i hovedsak mot forretningsfolk, klanledere og sivile myndighetsansatte. Fordi gjerningspersonene for disse hendelsene er ukjente, forblir også motivene uklare. Ifølge kilde G (møte i Mogadishu, januar 2016) er vold mot sivile enkeltpersoner ofte økonomisk motivert eller en følge av individuelle konflikter.

¹⁵ Trefningen mellom Haber Gedir og Biimaal fant sted i den sørlige utkanten av Mogadishu (ACLED 2017). Disse klanene kom i konflikt på 1990-tallet (Landinfo 2013, s. 11). Klankonflikten er fortsatt tilstedeværende og blusser iblant opp. Konflikten knytter seg først og fremst til området i og rundt byen Merka, sør for Mogadishu, der Biimaal-klanen er tradisjonelt hjemmehørende.

¹⁶ Angrep mot sivile inkluderer her ikke bare hendelser som ACLED kategoriserer som «violence against civilians», men også «remote violence» som rammer sivile, samt mislykkede angrep mot sivile i kategorien «strategic development».

Respons Somalia: Vold, antall drepte, gjerningspersoner og ofre i Mogadishu

Al-Shabaab

Til tross for at det er knyttet usikkerhet til hvilke voldshendelser al-Shabaab er involvert i, er det likevel bred enighet blant Landinfos kilder om at al-Shabaab ikke har til hensikt å ramme sivile generelt (eksempelvis kilder A, B, C, D, E og F, møter i Mogadishu, januar 2016; Williams & Hashi 2016, s. 30). Ifølge kildene er al-Shabaab sine angrep i all hovedsak rettet mot myndighetene, og da først og fremst mot myndighetenes militære styrker. Disse vurderingene underbygges av informasjonen fra ACLED (2017).

Som det fremgår av tabellene over, var under 30 % av angrepene som al-Shabaab antas å være involvert i, angrep mot sivile. Disse angrepene utgjorde 1/4 av det totale antallet registrerte angrep mot sivile, men resulterte i cirka halvparten av det totale antallet registrerte drepte i forbindelse med slike angrep (se tabell 2).¹⁷ Angrepene var i all hovedsak rettet mot enkeltpersoner (attentater), men også mot utvalgte hoteller og restauranter (ACLED 2017). Det høye antallet drepte sammenliknet med antall angrep, skyldes sistnevnte. Dette er for øvrig angrep som al-Shabaab har påtatt seg ansvaret for (se for eksempel Dalsoor 2017a; 2017b).

De registrerte attentatene, som al-Shabaab antas å stå bak, rettet seg ifølge ACLED (2017) i all hovedsak mot sivile myndighetspersoner, inkludert parlamentarikere, ministre og ansatte ved parlamentet og departementer. Ofrene inkluderer imidlertid også enkelte klanledere og en journalist som jobbet for myndighetstilknyttede Radio Mogadishu. Hotellene og restaurantene som ble angrepet av al-Shabaab,¹⁸ er steder som hyppig frekventeres av myndighetspersoner. I motsetning til de fleste hoteller og restauranter i Mogadishu, har de angrepne hotellene og restaurantene omfattende sikkerhetstiltak, blant annet i form av fysiske sperringer og væpnede vakter. Som bildet under illustrerer, fremstår noen av disse stedene som rene festninger. Mange ministre, parlamentarikere og andre høyprofilerte myndighetspersoner søker til slike steder for å bo, spise og/eller møtes nettopp på grunn av sikkerhetstiltakene de tilbyr (se blant annet Harper 2015). Noen hoteller har blitt angrepet flere ganger.¹⁹ Al-Shabaabs talsmann, Sheikh Ali Dheere, understrekte nylig selv at al-Shabaab kun angriper hoteller der myndighetspersoner oppholder seg (Dalsoor 2017a; 2017b). Talsmannen legitimerte angrepene ved å vise til at mange myndighetsinstitusjoner i praksis drives fra disse hotellene.

¹⁷ FNs generalsekretær viser til sammenlikning at al-Shabaab og ukjente gjerningspersoner drepte 310 sivile i hele Somalia i 2016 (UN Secretary-General 2016a, s. 10; 2016b, s. 10; 2017, s. 10).

¹⁸ I januar 2016, ble restauranten Beach View, et populært møtested for parlamentarikere og utenlandske diplomater, angrepet av al-Shabaab (Ibrahim & Gettleman 2016; kilde I, møte i Nairobi, januar 2016). Andre angrep i 2016 inkluderer SYL Hotel i februar (BBC 2016b), Ambassador Hotel i juni (BBC 2016c), Hotel Nasa Hablod i juni (BBC 2016d), Benadir Beach Restaurant i august (BBC 2016e), SYL Hotel i august (BBC 2016f), restauranten Blue Sky i oktober (Maruf 2016) og Village Restaurant i desember (Shabelle Media News 2016). Senest i januar 2017 ble Dayah Hotel angrepet (Al Jazeera 2017). Angrepene mot hoteller og restauranter har i all hovedsak vært selvmordsaksjoner, og har skjedd i form av bilbomber, eller en kombinasjon av bilbomber og skyttere.

¹⁹ SYL Hotel ble eksempelvis angrepet både i januar 2015, februar 2016 og august 2016 (BBC 2015; BBC 2016b; BBC 2016f). Jazeera Hotel ble angrepet i september 2012, januar 2014 og juli 2015 (Al Jazeera 2012; Al Jazeera 2014; Al Jazeera 2015).

Respons Somalia: Vold, antall drepte, gjerningspersoner og ofre i Mogadishu

Jazeera Palace Hotel er et av flere befestede hoteller i den sørlige delen av Mogadishu. Hotellet er populært blant myndighetspersoner og utenlandske diplomater, og ble angrepet av al-Shabaab både i september 2012, januar 2014 og juli 2015 (Foto: Landinfo, februar 2015).

At befolkningen generelt ikke er mål for al-Shabaabs angrep, underbygges ved at al-Shabaab advarer folk om å holde seg unna steder som frekventeres av myndighetspersoner og deres støttespillere (kilder A og D, møter i Mogadishu, januar 2016; Monitoring Group on Eritrea and Somalia 2015, s. 226). Al-Shabaab tar imidlertid ikke hensyn til eventuelle tilfeldige ofre når de først går til angrep (kilder A, C og D, møter i Mogadishu, januar 2016). I desember 2016 ble eksempelvis flere sivile forbigående drept da al-Shabaab angrep en politistasjon ved inngangen til havnen med en selvmordsbomb (Al Jazeera 2016). Et annet eksempel på dette er al-Shabaabs forsøk på å sprengte et passasjerfly med avgang fra flyplassen i Mogadishu i februar 2016 (BBC 2016a). Angrepet var rettet mot tyrkiske myndighetsrepresentanter, som er allierte av myndighetene i Mogadishu (Kriel & Capelouto 2016), men ville også ha rammet tilfeldige ofre, hadde det vært vellykket. Al-Shabaab beskytter også tidvis mål i Mogadishu med bombekastere fra Daynile og andre utkantområder.²⁰ Bombekasterangrepene består normalt av «noen få» granater, og er typisk rettet mot presidentpalasset Villa Somalia eller AMISOM-

²⁰ Ifølge ACLED (2017) antas al-Shabaab å stå bak 17 av totalt 23 slike bombekasterangrep i 2016. ACLED registrerte 23 drepte som følge av disse angrepene.

basen/FN-basen ved flyplassen (kilde B, møte i Mogadishu, januar 2016).²¹ Beskytningene er ofte upresise, og rammer også tilfeldige sivile.

Myndighetsstyrker

Tabell 2 viser at noe i underkant av 10 % av de registrerte angrepene mot sivile, ble begått av myndighetsstyrker.

Motivene bak disse hendelsene er uklare, men synes i stor grad å være økonomisk basert. Ifølge ACLED (2017) gikk flere av hendelsene ut på at myndighetsstyrker skjøt mot reisende i minibusser, fordi de nektet å gi dem penger.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- ACLED, dvs. Armed Conflict Location & Event Data Project (u.d.). *About ACLED*. [s.l.]: ACLED. Tilgjengelig fra <http://www.acleddata.com/about-acled/> [lastet ned 30. januar 2017]
- ACLED (2017). *ACLED Version 7 (1997-2016). Somalia*. [s.l.]: ACLED. Tilgjengelig fra <http://www.acleddata.com/wp-content/uploads/2017/01/Somalia.xlsx> [lastet ned 13. januar 2017]
- Al Jazeera (2012, 13. september). Al-Shabab claims attack on new Somalia leader. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/africa/2012/09/201291211132514648.html> [lastet ned 15. desember 2016]
- Al Jazeera (2014, 2. januar). Al-Shabab claims Somali hotel bombings. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/africa/2014/01/al-shabab-claim-somali-hotel-bombing-20141292311985982.html> [lastet ned 15. desember 2016]
- Al Jazeera (2015, 26. juli). Al-Shabab attack devastates Mogadishu landmark. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2015/07/deaths-reported-blast-somali-capital-150726134119645.html> [lastet ned 14. desember 2016]

²¹ ACLED (2017) viser til bombekasterangrep bestående av opptil syv granater. Ifølge kilde B (møte i Mogadishu, januar 2016) gjennomføres bombekasterangrepene ved at al-Shabaab laster bombekastere ut av minibusser, avfyrrer noen skudd, og så forlater området før myndighetsstyrkene og/eller AMISOM rekker å reagere.

Respons Somalia: Vold, antall drept, gjerningspersoner og ofre i Mogadishu

- Al Jazeera (2016, 11. desember). Al-Shabab attack at Mogadishu port kills dozens. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2016/12/al-shabab-attack-mogadishu-port-161211091008846.html> [lastet ned 14. desember 2016]
- Al Jazeera (2017, 26. januar). Al-Shabab attack at Mogadishu hotel 'kills 28'. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <http://www.aljazeera.com/news/2017/01/somalia-car-bomb-attack-targets-mogadishu-hotel-170125061508189.html> [lastet ned 26. januar 2017]
- BBC (2015, 22. januar). Somali car bomb explodes outside Mogadishu hotel. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-africa-30935867> [lastet ned 14. desember 2016]
- BBC (2016a, 13. februar). Al-Shabab 'carried out' Somalia plane attack. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-africa-35569535> [lastet ned 14. desember 2016]
- BBC (2016b, 26. februar). Somalia al-Shabab: deadly attack on SYL hotel in Mogadishu. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-africa-35673533> [lastet ned 14. desember 2016]
- BBC (2016c, 1. juni). Somalia attack: MPs among dead in hotel blast and gun raid. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-africa-36430306> [lastet ned 14. desember 2016]
- BBC (2016d, 25. juni). Somalia: Deadly al-Shabab attack on Mogadishu hotel. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-africa-36629678> [lastet ned 14. desember 2016]
- BBC (2016e, 26. august). Somalia attack: Guman storm beach restaurant in Mogadishu. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-africa-37191929> [lastet ned 14. desember 2016]
- BBC (2016f, 30. august). Somalia truck bomb targets Mogadishu's SYL Hotel. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-africa-37219467> [lastet ned 14. desember 2016]
- Dalsoor (2017a, 10. januar). Interview Part 1: Sheekh Cali Dheere. *Dalsoor*. Tilgjengelig fra YouTube på <https://www.youtube.com/watch?v=BJwuw-H0mgs> [lastet ned 3. februar 2017]
- Dalsoor (2017b, 10. januar). Interview Part 1: Sheekh Cali Dheere. *Dalsoor*. Tilgjengelig fra YouTube på <https://www.youtube.com/watch?v=BJwuw-H0mgs> [lastet ned 3. februar 2017]
- Ibrahim, Mohammed & Gettleman, Jeffrey (2010, 20. februar). Peacekeepers In Somalia Hit Trenches Of Rebels. *New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2011/02/21/world/africa/21somalia.html?_r=0 [lastet ned 1. februar 2017]
- IRIN News (2010, 2. desember). Accusations traded over rising casualties at Mogadishu market. *IRIN News*. Tilgjengelig fra <http://www.irinnews.org/report/91267/somalia-accusations-traded-over-rising-casualties-mogadishu-market> [lastet ned 3. februar 2017]
- Harper, M. (2015, 7. november). Why does al-Shabab target hotels? *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-africa-34745495> [lastet ned 14. desember 2016]
- Human Rights Watch (2010, 19. april). *Harsh War, Harsh Peace – Abuse by al-Shabaab, the Transitional Federal Government, and AMISOM in Somalia*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/somalia0410webwcover_0.pdf [lastet ned 1. februar 2017]
- Ibrahim, M. & Gettleman, F. (2016, 22. januar). Shabab Stage Deadly Attack on Beachfront Restaurant in Mogadishu. *New York Times*. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2016/01/23/world/africa/shabab-mogadishu-somalia.html?_r=0 [lastet ned 9. desember 2016]
- Kriel, R. & Capelouto, Susanna (2016, 13. februar). Al-Shabaab claims responsibility for Somalia in-flight jet blast. *CNN*. Tilgjengelig fra <http://edition.cnn.com/2016/02/13/africa/somalia-plane-bomb-al-shabaab/> [lastet ned 9. desember 2016]
- Landinfo (2013, 18. oktober). *Nedre Shabelle*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/2737/1/2737_1.pdf [lastet ned 17. januar 2017]

Respons Somalia: Vold, antall dreptede, gjerningspersoner og ofre i Mogadishu

- Landinfo (2016, 4. april). *Praktiske forhold og sikkerhetsutfordringer knyttet til reisevirksomhet i Sør-Somalia*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/3331/1/3331_1.pdf [lastet ned 17. januar 2017]
- Maruf, H. (2016, 1. oktober). Al-Shabab Bomb attack Hits Mogadishu restaurant. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <http://www.voanews.com/a/somalia-mogadishu-blast/3532776.html> [lastet ned 9. desember 2016]
- Menkhaus (2016, april). *Non-State Security Providers and Political Formation in Somalia*. Ontario: Centre for Security Governance. Tilgjengelig fra http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/NSSPs_in_Somalia_April2016.pdf [lastet ned 14. desember 2016]
- Monitoring Group of Somalia and Eritrea (2015, 19. oktober). *Report of the Monitoring Group of Somalia and Eritrea pursuant to Security Council resolution 2182 (2014): Somalia*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2015/801 [lastet ned 9. desember 2016]
- Raleigh, C. & Dowd, C. (2017). *Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED) Codebook 2017*. [s.l.]: ACLED. Tilgjengelig fra http://www.acleddata.com/wp-content/uploads/2017/01/ACLED_Codebook_2017.pdf [lastet ned 26. januar 2017]
- Shabelle Media News (2016, 15. desember). Car bomb hits restaurant in Mogadishu. *Shabelle Media News*. Tilgjengelig fra <http://www.shabellenews.com/2016/12/breaking-car-bomb-explosion-hits-restaurant-in-mogadishu/> [lastet ned 15. desember 2016]
- Sperber, A. (2016, 7. juni). Somalia's Uphill Battle to Criminalize Sexual Violence. *Foreign Policy*. Tilgjengelig fra <http://foreignpolicy.com/2016/06/07/somalias-uphill-battle-to-criminalize-sexual-violence/> [lastet ned 3. februar 2017]
- UNFPA, dvs. United Nations Population Fund (2014, oktober). *Population Estimation Survey 2014 for the 18 pre-war regions of Somalia*. Nairobi: UNFPA. Tilgjengelig fra <http://somalia.unfpa.org/sites/arbstates/files/pub-pdf/Population-Estimation-Survey-of-Somalia-PESS-2013-2014.pdf> [lastet ned 14. desember 2016]
- UNHCR (2010, mai). *UNHCR Somalia Briefing Sheet*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/928C0BABDAAAD3B5C1257729004C54C6-Full_Report.pdf [lastet ned 1. februar 2017]
- UN Secretary-General (2016a, 9. mai). *Report of the Secretary-General on Somalia*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2016_430.pdf [lastet ned 9. desember 2016]
- UN Secretary-General (2016b, 6. september). *Report of the Secretary-General on Somalia*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2016_763.pdf [lastet ned 9. desember 2016]
- UN Secretary-General (2017, 9. januar). *Report of the Secretary-General on Somalia*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/N1647163.pdf> [lastet ned 26. januar 2017]
- Williams, P. & Hashi, A. (2016, februar). *Exit Strategy Challenges for the AU Mission in Somalia*. Mogadishu: Heritage Institute for Policy Studies. Tilgjengelig fra <http://www.heritageinstitute.org/wp-content/uploads/2016/02/Exit-Strategy-Challenges-for-the-AU-Mission-in-Somalia.pdf> [lastet ned 14. desember 2016]

Muntlige kilder

- ACLED, e-post 5. mars 2015.
- Kilde A, representant for en internasjonal organisasjon, møte i Mogadishu, 19. januar 2016.
- Kilde B, lokal ressursperson, møte i Mogadishu, 19. januar 2016.

Respons Somalia: Vold, antall drept, gjerningspersoner og ofre i Mogadishu

- Kilde C, lokal ressursperson, møte i Mogadishu, 19. januar 2016.
- Kilde D, lokal ressursperson, møte i Mogadishu, 19. januar 2016.
- Kilde E, lokal representant for en internasjonal organisasjon, møte i Mogadishu, 20. januar 2016.
- Kilde F, representant for en lokal organisasjon, møte i Mogadishu, 20. januar 2016.
- Kilde G, lokal representant for en internasjonal organisasjon, møte i Mogadishu, 21. januar 2016.
- Kilde H, lokal ressursperson, møte i Mogadishu, 21. januar 2016.
- Kilde I, diplomat, møte i Nairobi, 22. januar 2016.
- Kilde J, representant for en internasjonal organisasjon, møte i Nairobi, 9. februar 2015.
- Kilde K, representant for en internasjonal organisasjon, møte i Nairobi, 17. februar 2015.

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.